

בין הזמנים

חיזוק ועצות כיצד לנצל כראוי את ימי בין הזמנים

מעינים בספרים, ובדאי לא שאם היו מדברים עם מלך; היו עומדים בדרך ארץ לפני המלך, אז ודאי כשמתפללים - צריכים להתפלל בהכנעה, ביראה; לא לעשות כלום, רק להתפלל, להסתפל בתוך הסדור.

תרגיל את עצמך להתפלל במקום אחד, אל תסתובב בשעת התפילה, תמצא לך את הפנה שלך ושם תתפלל במתיקות, ודע לך, בזמן שמתפללים את שלוש התפלות במנין - השמים פתוחים, והשם יתברך סולח לכל המנין על כל העבירות, זהו עת רצון (ברכות ז); אל תסתובב מפה לשם, ובדאי שלא לשוחח ולדבר עם חברים; בשעת התפילה תסתפל רק בסדור.

כמו כן תרגיל את עצמך בתפלת שמונה עשרה, בסוף, לפני 'היו לרצון אמרי פי' השני - לעצור ולשפוף את הלב אל השם יתברך בשפה שלך, לבקש ממנו על הכל; על שידוך טוב, על דורות כשרים, על פרנסה, וגם לזכות לתשובה שלמה, תבקש בשפה שלך, בשפת האם שלך, באידיש: "רבנו של עולם תעזר לי, אני רוצה להיות יהודי כשר, אני רוצה להיות שמונה עשרה, מה אני יכול לעשות, היצר הרע מפיל אותי בדברים לא טובים..." כן תעשה בכל שלוש התפלות; אל תמהר לסיים את תפילת שמונה עשרה, תשאיר לעמוד עם הסדור על הפנים ותדבר אל השם יתברך, תשיח את לבך; זה יביא אותך לדרגות גבוהות, כי כל הצדיקים הגיעו לדרגות הגבוהות שלהם על ידי העבודה של תפילה והתבודדות, לדבר אל השם יתברך כדבר איש אל רעהו.

אל תסתובב ברחוב

תלמידי האהוב והיקר, תתנהג ביראת שמים, תסתובב בין ארבעת הקירות של הישיבה, וגם עכשו ב'בין הזמנים' תסתובב רק בבית הכנסת, שם המקום הכי טוב; כל אלו שנצלו את שנות הנעורים כדי ללמוד בישיבה - הם הצליחו מאד בחיים, ומסכנים

ללמוד, להתפלל, לעזור, לעבוד; רק לא ללכת בטל

עכשו מגיעים ימי 'בין הזמנים', תזהר לא ללכת בטל, כי הדבר הכי גרוע זה ללכת בטל. חכמינו זכרונם לברכה אומרים (פתובות נט): "הבטלה מביאה לידי זמה, ולידי שעמום", כשהולכים בטל זה מביא לעברות וזה גורם לאדם להיות חולה נפש השם ישמר למה אפשר להגיע על ידי בטלה.

או שתלך לבית הכנסת ללמוד, או להתפלל, או שתעזור להוריק, או שתקח איזו עבודה; רק לא ללכת בטל, רק לא לבטל זמן, ובדאי שלא לקחת מחשב, טאבלט, טלפון ולשרף את המוח השם ישמרנו. לצפות בקליפים, סרטים, וידאו - זה גורם להיות חולה נפש, מקבלים חרדות, התקפי חרדה, פחדים; הכל מגיע מזה שצופים בעברות רחמנא לצלון.

מאד אבקש ממך תלמידי האהוב, תשמור על עינים טהורות, תשמור על מח טהור, גם עכשו ב'בין הזמנים' הקדוש ברוך הוא נמצא כאן; שמור על עצמך - כן הקדוש ברוך הוא ישמר עליך, אם תשמור את עינה מלהסתכל ברע - הקדוש ברוך הוא ישמר עליך מרע; הקדוש ברוך הוא אומר (ירושלמי ברכות א, ה): "אי יקבת לי לבך ועיניך", אם תתן לי את לבך ואת עיניך, "אנא ידע דאת לי", אני יודע שאתה שלי.

כשמתפללים, מתפללים

עכשו בימי 'בין הזמנים' - תתחזק להתפלל את שלוש התפלות במנין, תתפלל מתוך סידור ואל תסתובב מפה לשם.

כמו כן אל תלמד בשעת התפילה, חכמינו הקדושים אומרים (שבת י): "זמן תורה לחוד וזמן תפילה לחוד", כשמתפללים - מתפללים, כשמתפללים - מדברים אל השם, וכמו שאם היו מדברים עם השני לא היו

בְּרִירָה, אֵלֶּא בְּשִׂמְחָה גְּדוּלָה. רַבְּנוֹ אֹמֵר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת שְׂמִיחָה, סִימָן א): "כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשִׂמְחָה, זֶה סִימָן שֶׁלְּבוֹ שָׁלֵם לֵאלֹקִיו", כְּשֶׁהוֹרִיךְ מִתְקַשְּׂרִים אֵלָיךְ לִבְקֶשׁ שְׂתַעֲשֶׂה מְשֵׁהוּ בְּשִׂבְלִים – תִּשְׂמַח שְׂאֵתָה יְכוּל לַעֲזוֹר לָהֶם, תִּשְׁרֵי וְתִרְקַד שְׂאֵתָה זֹכֶה לַעֲשׂוֹת לָהֶם נַחַת רוּחַ; כִּי אֵין לָנוּ שׁוֹם מִשְׁגַּב בְּמִצְוָה הַגְּדוּלָה שֶׁל לַעֲזוֹר לַהוֹרִים.

בְּבִין הַזְּמַנִּים חָשׁוּב שִׂיחָה סֹדֵר הַיּוֹם

עֲכָשׁוּ בִימֵי 'בֵּין הַזְּמַנִּים' חָשׁוּב מְאֹד לַעֲשׂוֹת סֹדֵר הַיּוֹם; בְּכָל הַשָּׁנָה צְרִיכִים לְחִיוֹת עִם סֹדֵר, וְעוֹד יוֹתֵר עֲכָשׁוּ ב'בֵּין הַזְּמַנִּים', כְּשֶׁאֵין יְשִׁיבָה, כּוֹלֵל – צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת סֹדֵר מְתֵי הוֹלְכִים לִישׁוֹן, מְתֵי קָמִים, מְתֵי מִתְפַּלְלִים, מְתֵי עוֹזְרִים וְכוּ'; כִּי רַק עִם סֹדֵר אֶפְשָׁר לְהַצְלִיחַ, בְּלִי סֹדֵר הַחַיִּים הֵם כָּל כּוֹלֵם כְּשֶׁלּוֹן; יוֹם זֶה לֹא יוֹם, לִילָה זֶה לֹא לִילָה, אֵין זְמַן מְתֵי הוֹלְכִים לִישׁוֹן וּמְתֵי קָמִים, כָּל הַיּוֹם מְבַלְבְּלִים; זֶה שִׁיף אֶצֶל כָּל אָדָם וּבִפְרָט אֶצֶל בַּחוּר צְעִיר, וְכִשְׁעוֹשִׂים סֹדֵר טוֹב אֶפְשָׁר לְהַצְלִיחַ מְאֹד, גַּם עֲכָשׁוּ וְגַם בְּמִשְׁפָּח הַחַיִּים.

תַּעֲשֶׂה לָךְ סֹדֵר לְלַכֵּת לִישׁוֹן מִקֶּדֶם, אֵנִי יוֹדֵעַ שְׂאֵתָה אוֹהֵב לְלַכֵּת לִישׁוֹן מְאוּחָר, אֶצֶל הַרְּבֵה בַּחוּרִים זֶה כָּךְ, יֵשׁ יֵצֵר הָרַע לְשֹׁרֵף אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר בַּלְּבָלוֹת אֶת הַלִּילוֹת בְּשׁוֹם כְּלוּם; הוֹלְכִים וּבָאִים בְּשַׁעוֹת הַלִּילָה הַמְּאַחֲרוֹת; אֵנִי מִבְּקֶשׁ מִמֶּךָ אֵל תִּמְרַח אֶת הַלִּילוֹת, תַּעֲשֶׂה לָךְ סֹדֵר לְלַכֵּת לִישׁוֹן מִקֶּדֶם, תִּקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע, תִּכְיֶינָה קְעָרָה לְנִטִּילַת יָדַיִם, כָּךְ תּוּכַל לְקוֹם בְּבִקְרָא לְקִרְאָת שְׁמַע בְּזְמַן, וְלִהְתַּפַּלֵּל שְׁחֲרִית בְּזְמַן, כָּל הַיּוֹם יִלָּךְ לָךְ טוֹב.

חֲבֵרִים טוֹבִים צְרִיכִים גַּם בְּבִין הַזְּמַנִּים

עֲכָשׁוּ בִימֵי 'בֵּין הַזְּמַנִּים' כְּשֶׁהִישִׁיבוֹת וְהַפּוֹלְלִים סְגוּרִים – תִּמְשִׁיךְ לְהִתְחַבֵּר רַק עִם חֲבֵרִים יִרְאֵי שָׁמַיִם, כִּי אֶפִּילוֹ בַּחוּר טוֹב וְאַבְרָךְ טוֹב, אִם הוּא יִסְתַּוְּבֵב עִם בַּחוּרִים בְּלִי יִרְאָת שָׁמַיִם הוּא יִגְרַר אַחֲרֵיהֶם. כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב בְּפִסּוֹק (מִשְׁלֵי יג, כ): "וְרַעַה כְּסִילִים יִרְוֶע", כְּשֶׁמִּסְתַּוְּבָבִים עִם חֲבֵרִים שְׂאֵינִים יִרְאֵי שָׁמַיִם נִגְרָרִים אַחֲרֵיהֶם; חֲכָמֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה אוֹמְרִים (יִלְקוּט מִשְׁלֵי, רַמַּז תַּתְקַן), כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס לְחֲנוּת שֶׁל בְּשָׁמַיִם טוֹבִים, אֶפִּילוֹ שֶׁהוּא לֹא קוֹנֵה בְּשָׁמַיִם – נִכְנָס בְּגִדְיוֹ רֵיחַ טוֹב.

בְּמִיחָד תִּזְהַר מְאֹד מֵאֵלּוֹ שְׂמִסְתַּוְּבָבִים ב'טִישִׁים' שֶׁל אֲדַמּוּרִים בְּכֹנֵה לַעֲשׂוֹת לִיצְנוּת, וְהֵם מִדְּבָרִים רַע עַל רַבָּנִים וְרֵאשֵׁי יְשִׁיבוֹת; מֵאֵלּוֹ תִּזְהַר מְאֹד. כִּי חֲכָמֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה אוֹמְרִים (יוֹמָא לַח): "הֵבֵא לְטַמָּא

כָּל הַבַּחוּרִים שְׁנָתְנוּ לְחַבְרִים לֹא טוֹבִים לְהִסִּית אוֹתָם לַעֲזוֹב אֶת אֲרַבְעַת הַקִּירוֹת שֶׁל הַיְּשִׁיבָה וְלַלְכֵת לְחַפְשׁ מִה שְׂנִיקְרָא אֲשֶׁר – כָּל אֵלוֹ לֹא הַצְּלִיחוּ. כִּי בִישִׁיבָה וּבֵבִית הַכְּנֻסָת – שָׁם נִמְצָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אוֹמְרִים (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ה, ב), עַל הַפְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ה, ב): "אֵנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עָר", אֵנִי יִשְׁנָה מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֲבָל "וְלִבִּי עָר לְבִתִּי כְּנִסְיוֹת וּבִתִּי מִדְּרָשׁוֹת", אֶפִּילוֹ שְׂאֵין לָנוּ בִימֵינוּ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִשְׂאָרוֹ לָנוּ הַיְּשִׁיבָה, בִּתִּי כְּנִסְיוֹת; שָׁם אֶפְשָׁר לְמִצְוָא אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

מְאֹד אֶבְקֶשׁ מִמֶּךָ תִּלְמִידֵי הָאֱהוּב, גַּם עֲכָשׁוּ בִימֵי 'בֵּין הַזְּמַנִּים' תִּסְתַּוְּבֵב רַק בְּבֵית הַכְּנֻסָת, חֲכָמֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה אוֹמְרִים (בְּרֻכּוֹת טו): "מִה נִחְלִים מְעַלִּין אֶת הָאָדָם מִטְּמֵאָה לְטְהָרָה, אִף אֶהְלִים, מְעַלִּין אֶת הָאָדָם מִכָּף חוֹבָה לְכָף זְכוּת", כְּמוֹ כְּשֶׁהוֹלְכִים לְטַבֵּל בְּנֶהָר מִפְּסִיקִים לְהִיוֹת טְמֵא, מִטְהָרִים, כָּךְ גַּם כְּשֶׁהוֹלְכִים לְבֵית הַכְּנֻסָת, אֶפִּילוֹ שְׂמִלְכְּלָכִים בְּשִׁטּוּיוֹת, הָרֵאשׁ מִנַּח בְּדָבָרִים רָעִים – מִטְהָרִים, נִהְיִים מְלֵאִים בְּמִצְוֹת; וְאִכּוֹ בְּגִלְל שְׂאֶפְשָׁר לְזַכּוֹת בְּבֵית הַכְּנֻסָת, בִּישִׁיבָה, בְּכוֹלֵל – לְהִתְמַלֵּא בְּמִצְוֹת – הַיֵּצֵר הָרַע מִתְמַקְּד עַל בַּחוּרִים וְעַל אַבְרָכִים לְהַרְחִיק אוֹתָם מִהִישִׁיבָה, מִהַכּוֹלֵל – וְלִהְפִּיל אוֹתָם בְּעֵבְרוֹת, שֶׁהֵם יַעֲזְבוּ אֶת בֵּית הַכְּנֻסָת, שִׁיעֲזְבוּ אֶת הַיְּשִׁיבָה.

מְאֹד אֶבְקֶשׁ מִמֶּךָ, אֵל תִּסְתַּוְּבֵב בְּרַחוּב, אֵל תִּסְתַּוְּבֵב בְּמִקּוּמוֹת לֹא טוֹבִים, תִּסְתַּוְּבֵב רַק בִּישִׁיבָה, וְעֲכָשׁוּ ב'בֵּין הַזְּמַנִּים' כְּשֶׁאֵין יְשִׁיבָה – תַּחֲפֹשׁ בֵּית הַכְּנֻסָת שְׁשָׁם אֵתָה יְכוּל לְלַמּוֹד בְּלִי הַפְּרַעוֹת. תַּעֲשֶׂה לָךְ עֲרַמַת סְפָרִים, קַח חוֹמֶשׁ, מִשְׁנִיּוֹת גְּמָרָא, שְׁלַחֵן עָרוּף, תִּהְלִים, וְעוֹד – וְתִלְמַד עִם נְגוּן בְּקוֹל, וְאֶפִּילוֹ שְׁבִהֵתְחַלָּה אֵתָה לֹא תִבֵּין הַכֹּל – תִּמְשִׁיךְ לְלַמּוֹד; כִּי כָּךְ זֶה הוֹלָךְ, בְּהִתְחַלָּה קֶשֶׁה לְהִבִּין, אֲבָל בְּסוּף הַמַּח נִפְתַּח וּמִתְחִילִים לְהִבִּין.

בְּבִין הַזְּמַנִּים אֶפְשָׁר לַעֲזוֹר יוֹתֵר לַהוֹרִים

תִּלְמִידֵי הַיָּקָר וְהָאֱהוּב, עֲכָשׁוּ בִימֵי 'בֵּין הַזְּמַנִּים' תִּרְאֶה לַעֲזוֹר כְּמֵה שִׁיּוֹתֵר לַהוֹרִים שְׁלָךְ וְגַם לְסָבִים שְׁלָךְ. אֵי אֶפְשָׁר לְתַאֵר אֶת גּוֹדֵל הַמַּעֲלָה שֶׁל לַעֲזוֹר לַהוֹרִים, כִּיבּוֹד אֲב וְאִם זֶה (וְרוּשְׁלֵמִי קִדּוּשִׁין א, ז): "חֲמוּרָה שְׁבַחֲמוּרוֹת", זוֹ מִצְוָה מְאֹד יָקָרָה; וְעֲכָשׁוּ בִימֵים שֶׁל עָרַב חַג, שְׂקוּרָאִים לָהֶם יְמֵי 'בֵּין הַזְּמַנִּים' – הַהוֹרִים צְרִיכִים עוֹד יוֹתֵר עֲזָרָה מִהִילָדִים; צְרִיכִים לְהַכִּין אֶת הַחַג, צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת קִנְיּוֹת, לְסִדֵּר וְכוּ' וְכוּ' – תִּנְצַל אֶת הַיָּמִים לַעֲזוֹר לָהֶם.

כְּשֶׁאֵתָה עוֹזֵר לַהוֹרִיךְ שְׂזָה יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה גְּדוּלָה, לֹא כְּדֵי לְצַאֵת יְדֵי חוֹבָה, כְּמוֹ שְׂמִכְרִיחִים אוֹתָךְ, בְּלִית

אל תלך לעמדת מחשבים, אפילו כשרה

מאד אבקש ממך, תלמידי היקר והאהוב, אתה צעיר, אתה טהור, אתה עוד יכול לזכות להיות צדיק גדול, רק דבר אחד - שמור את עינך. מאד אבקש ממך שלא תלך לעמדת מחשבים, אפילו לעמדת מחשבים כשרה, תזהר. חכמינו הקדושים זכרונם לברכה אומרים (שבת יג), אומרים לנזיר: "לך לך אמרי נזירא, סחור סחור לכרמא לא תקרב", אל תכנס לכרם, אפילו שלהכנס לכרם זו לא עבירה לנזיר, בכל זאת אומרים לו: "אל תכנס", אומרים לו: 'תעשה לך גדרים, אל תעשה לעצמך נסיונות, כי אחר כך אתה תגיע לאכול מהענבים'; כך גם תלמידי היקר והאהוב, למה אתה צריך להעמיד את עצמך בנסיון? עלולים חס ושלום להכשל ברע, חס ושלום כשמתקבלים בעברות פוגמים אחר כך בבטחון רחמנא לצלו ומאבדים הכל, נהיים ממורמרים, שבורים, עד שכבר לא רוצים לחיות; כל זה מתחיל בזה שמפקירים את העינים.

תלמידי היקר והאהוב אל תלך לעמדת מחשבים ואל תקח ליד טלפון שאפשר לראות בו עבירות. חכמינו זכרונם לברכה אומרים (במדבר רבה ב, י): "עינא ולבא תרי סרסורי דחטאה אינון", העינים והלב הם מתוכים ליצר הרע; זה גורם שיפלו בעברות רחמנא לצלו, "עין רואה", זה מתחיל בזה שמסתכלים בעברות, "והלב חומד", אחר כך חומדים לעשות עבירות, "וכלי המעשה גומרים", עד שנופלים, חוטאים רחמנא לצלו.

להשמר יותר מאנשים מסכנים

תלמידי היקר והאהוב, גם בימי 'בין הזמנים' הקדוש ברוך הוא נמצא כאן, גם כשלא נמצאים בישיבה - צריכים להיות שמורים, אי אפשר להתחבא, אם מישהו קורא לך למקום מסתור תזכור שהשם יתברך נמצא בכל מקום, השם יתברך רואה הכל ואי אפשר להתחבא ממנו.

תלמידי היקר והאהוב, עכשו בימי 'בין הזמנים' כשלא נמצאים במסגרת צריכים להזהר מאנשים מסכנים ולא להסתובב בבתי כנסת ריקים או בעזרת נשים ריקה, כי יש אנשים לא בריאים שמחפשים בחורים צעירים לעשות אתם עבירות רחמנא לצלו, ועלולים להתאמלל לכל החיים, ואם מישהו רוצה לעשות אתך משהו - תברת, תספר להוריה, תספר למגיד השיעור שלך, וכו' הלאה.

תאמר משניות בכל יום, תאמר כמה שאתה יכול, אל תסתכל על אחרים, אם קשה לך לומר - תאמר כמה שאתה יכול, כי חכמינו הקדושים אומרים (מנחות קי): "אחד המרבה ואחד הממעיט, ובלבד שיכונן אדם את

פותחין לו", מי שרוצה לעזב את השם יתברך עוזרים לו מן השמים לעזב, כמו שכתוב (משלי ג, לד): "אם ללצים הוא יליץ", אומר מוהרנ"ת ז"ל, נוקטים דוקא בפסוק הזה: "אם ללצים הוא יליץ", כי כשאדם רוצה להטמא - מביאים לו לץ שלועג מצדיקים, רבנים, ראשי ישיבות, עד שנופלים רחמנא לצלו בטמאה השם ישמרנו.

'בין הזמנים' זה לא שונה בכלום מכל השנה, חברים טובים צריכים גם ב'בין הזמנים'. שאזניך יהיו פקוחות, ואם אתה שומע מקבוצת בחורים או אברכים בדיחות של נבול פה - אל תתחבר אתם, ואם הם מראים לך בטלפון או הם שולחים לך דברים לא טובים - קח לך חברים אחרים, כי עלולים לפול לגמרי ומאבדים הכל.

להתחזק עם חבר טוב

קח לך חברים טובים שמדברים עדין, שעושים רק בדיחות עדינות, ותשמר כמו מאש מאלו שמדברים נבול פה או כמו נבול פה, וכשאתה הולך ברחוב עם חברים והם צועקים ומשתוללים - תעזב אותם, לך רק עם הבחורים העדינים.

כמו כן קח לך חבר טוב שאתה תתחזק בעבודת השם, תחפש ביו החברים חבר שיש לו תמימות, כי חשוב מאד לעבודת השם חבר טוב. חכמינו זכרונם לברכה אומרים (אבות ב, ט): "איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם, רבי יהושע אומר, חבר טוב", כי כשיש חבר טוב אפשר להתחזק, ואפשר לקבל הרבה יותר מרבנו על ידי חבר טוב.

על כן תלמידי האהוב, תחפש לך חבר טוב ותתחזק אתו, בפרט עכשו בימי 'בין הזמנים' שאין מסגרת חשוב מאד שיהיה חבר טוב שאתה אפשר להתחזק בעבודת השם, תספר לו דברים יפים שלמדת היום, תספר לו על עבודת השם שלך, והוא יספר לך מה הוא התחזק היום, כך תצליח מאד. כפי שהתנא הקדוש רבי חנינא אמר (תענית ז): "הרבה למדתי מרבתי, ומחברי יותר מרבתי", כי עם חבר טוב אפשר להגיע מאד יפה.

אם יש לך איזה בלבול או קטנות הדעת החבר יוכל להוציא אותך מזה, ולחזק אותך. כמו שכתוב (קהלת ד, ט): "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם, כי אם יפלו, האחד יקים את חברו, ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו", וכך אומר הרבי הקדוש ר' אלימלך מליזענסק זכותו יגן עלינו (צעטיל קטן, אות יג), כשיש חבר טוב שאתה מתחזקים בעבודת השם - אפשר להצליח מאד.

דעתו לשמים", השם יתברך מחשיב את הרצון ואת הלב.

מקום שקט להשיח את הלב להשם יתברך

תנצל את הימים של 'בין הזמנים' להתקרב אל השם יתברך, תעשה לך קביעות בכל יום ללכת לדבר קצת עם השם יתברך. רבנו ז"ל ספר (שבחי הר"ן, סימן י), שבתור ילד הוא היה מחפש מקום שקט ששם הוא יכול לדבר ולשוחח עם השם יתברך, הוא היה עולה לעלית הגג (בבית אביו היתה עלית גג, שם שמרו את העצים לכל השנה, ואת האוכל לסוסים), שם הוא בכה אל השם יתברך שהוא רוצה להיות יהודי כשר, הוא היה לוקח אתו תהלים והיה משלב את התפלות האישיות שלו, כך הוא עשה יום אחרי יום, וזה הביא אותו למה שהוא זכה, וכך גם כל הצדיקים זכו להגיע לדרגות שלהם על ידי העבודה של לדבר ולשוחח עם השם יתברך.

על כן תלמידי היקר והאהוב, תחקה את זה, תחפש מקום שקט ושם תשיח אל לבך אל השם יתברך, תבקש ממנו: "רבונו של עולם תקרב אותי אליך... תעזר לי... תציל אותי מהיצר הרע...", כך תעשה יום אחרי יום, שבוע אחרי שבוע, עד שהשם יתברך ירחם עליך.

כמו כן אל תשבר כשאתה מרגיש שאף אחד לא מקשיב לך, כשתראה שעוברים ימים ושבועות שאתה מבקש ומבקש ונראה ששום דבר לא קורה; דע לך שכל הצדיקים עוברים את זה, וגם רבנו עבר את זה. רבנו ספר (שבחי הר"ן, סימן יב), כשהוא היה מדבר אל השם יתברך תמיד היה נדמה לו שלא מקשיבים למה שהוא מבקש, ואף אחד לא מסתכל עליו, להפך, כמה שהוא היה מדבר יותר אל השם יתברך היה נדמה לו יותר שלא צריכים אותו, כי הוא ראה שעוברים הרבה שנים והוא עדיין לא זכה להתקרב אל השם יתברך, והיה נדמה לו שאף אחד לא מקשיב לו, אדרבה היה נראה לו שדוחים אותו מהקדשה, למרות זאת רבנו התחזק מאד ולא הפסיק עם עבודת השם יתברך שלו.

בבין הזמנים אתה יכול ללמוד עוד יותר מזמן שלם

תלמידי היקר והאהוב, עכשו בימי 'בין הזמנים' אתה יכול לזכות ללמוד עוד יותר מזמן שלם. תקבע לך מטרות מה אתה רוצה ללמוד ולסים, תתפלל שחרית מקדם, תאכל פת שחרית ותתישב ללמוד בהתמדה רבה; תתחיל בלימוד משניות, תלמד בכל יום ח"י פרקים משניות, זה יטהר את הנשמה שלך, כתוב מצדיקים שמשניות מטהרות את הנשמה, 'משנה'

אותיות 'נשמה' (באר היטב אורח חיים הלכות השקמת הבוקר, סעיף קטן ו), בהתחלה לא תבין כל מילה, אבל אל תסתכל על זה, אתה תאמר את המלים, זה יטהר אותך מכל רע, משניות מורידות את כל הכתמים ששקועים באדם.

אחר כך תקבע לך שיעור בש"ס, תלמד דפי גמרא, זה ישרף את כל הקליפות. רבנו אומר (לקוטי מוהר"ו חלק א, סימן ריד), 'תלמוד' בגימטריה כמו הקלפה שמפילה את האדם בעברות, וכשלוומדים תלמוד בבלי, לומדים גמרא - שורפים את כל הקליפות.

רבנו אומר (שיחות הר"ן, סימן עו), שטוב להתרגל ללמוד במהירות ולא לדקדק יותר מידי בשעה שלומדים, רק לראות להבין את פשטות הפשט, ואם לא מבינים שלא יבלו הרבה זמן על הענין, אלא שימשיכו הלאה, ואם לומדים הרבה יבינו אחר כך מה שקדם לא הבינו כל כך טוב. רבנו ממשיך ואומר שם שאפילו שלא מבינים כלום שיאמרו את המלים, ובסוף יבינו; שלא ישברו כשרואים שלא מבינים מה שלומדים, שטעם זה - שרוצים להבין מיד גורם שיהיה קשה להבין את הלמוד, אלא שרק יאמרו את המלים וכבר ממילא יבינו, ואם לא מבינים בפעם הראשונה, יבינו את זה בפעם השנייה; ואם לא יבינו בפעם השנייה גם לא קרה כלום, כי חכמינו זכרונם לברכה אומרים (שבת סג; עבודה זרה יט), שאדם קדם יאמר הרבה את המלים של התורה הקדושה, אפילו שהוא לא מבין מה שהוא לומד, ואחר כך שילמד כדי להבין, כי אם מתרגלים ללמוד במהירות, אפשר לזכות ללמוד הרבה מאד; זוכים לעבור על כל דבר הרבה מאד פעמים, עד שזוכים להבין את זה.

רבי נתן אומר שם שרבנו דבר הרבה מאד על סדר דרך הלמוד, שלא יחפשו להבין מיד כשלומדים, אלא שילמדו הרבה בלי הבנה, עד שיזכו להבין.

כשלומדים על פי סדר דרך הלמוד הזה זוכים להגיע להרבה יותר מאשר כשלומדים לאט ומתבוננים בכל מילה, שזה רק מפריע ללמוד, והרבה אנשים הפסיקו לגמרי ללמוד בגלל שהם למדו ודקדקו וכו', אבל כשמתרגלים ללמוד מהר - כמו שגזכר לעיל, יזכו ללמוד הרבה מאד; ילמדו את כל התורה - גמרא ופוסקים, תנ"ך וכל המדרשים, וזוהר הקדוש, כפי שרבנו רצה, שנעבר ונלמד את כל התורה כולה.